

Aunc negins fastitgs dalla recessiun

La Surselva spetga dabia hosps da vacanzas denter Nadal e Daniev

DA HANS HUONDER / ANR

■ **La schliata situaziun economica cuschunada dalla crisa da finanzas sefa aunc buca valer el turissem sursilvan, silmeins buca per las duas proximas jamnas. Sin damonda dall'Agentura da novitads rumantscha han pliras organisaziuns da turissem constatau che l'occupaziun dalla hotellaria e dalla parahotellaria per Nadal e Daniev ei buna entochen fetg buna. Pli delicata vegn la situaziun naven dalla stad. Igl onn da turissem 2008 ha la Svizra contonschiu il meglier resultat da tut temps. Il diember da pernottaziuns ella hotellaria ei carschiu per 4,5 pertschien sin pressapauc 37 milliuns. In fetg grond carschament era vegnius registraus gia igl unviern 2007/08 cun in plus da 6,3 pertschien. Sin fundament dalla situaziun economica, mo era d'auters facturs sco per exempel la damonda sil marcau naziunal, vegn quintau quest unviern cun ina reducziun da 2,4 pertschien dallas pernottaziuns en cumparegliaziun cugl unviern vargau. Cun sperditas vegn era quintau la stad vegnenta el turissem svizzer. Per il temps da Nadal e Daniev se presenta la situaziun il mument en ina rama detg positiva. Quei demuossa ina retscherca dall'anr fatga en Surselva.**

Occupau cumpleinamein

Tgi che vul far vacanzas denter Nadal e Daniev ella regiun da turissem Fiem-Laax-Falera-Trin sto haver cletg. «Nus essan occupai ora cumpleinamein. Plazs libers dat ei silpli en cass d'annullaziuns», di *Laura Sieber* dil post per reservaziuns. Dad ina crisa economica ha la regiun da renum internaziunal aunc sentiu ton sco nuot: «Nus havein buca mo fetg biaras damondas per reservaziuns duront las proximas duas jamnas, mobein era pigl

Las duas jamnas da vacanzas da Nadal e Daniev portan fetg biars hosps da vacanzas, era alla Surselva. Grazia allas excellentas rezilaziuns da neiv san tut ils menaschis quintar cun bunas frequenzas.

MAD

onn vegnent. Quei vala ton per la hotellaria sco per la parahotellaria.» L'Arena Alva ei ina destinaziun che vegn visitada da biars Svizzers, mo era da fetg biars Tudestgs. «Ei dependa naturalmeins tgei events che vegnan purschi. Sequent la spacia da quels semida era la structura dil turissem», di *Sieber*. Semegliantamein tuna ei dalla vart dalla regiun Sursaiassa-Mundaun. «Ils menaschis da hotellaria e parahotellaria ein occupai ora cumpleinamein naven da Nadal», di la menadra dall'organisaziun da turissem, *Antonia Tschuor-Venzin*. Sursaiassa senta naturalmeins la gronda cumpart da possessurs da secundas habitaziuns e quella dils hosps

da tschep: «Fetg biars retuornan mintg'onn.»

Reclama extraordinaria

Sentiu ha Sursaiassa il davos temps denton era ils gronds success dil skiunz indigen *Carlo Janka*. «La reclama ch'el fa per nus ei fetg gronda. Adina puspei havein nus resuns positivs da persunas che fan reservaziuns», di *Antonia Tschuor-Venzin*. D'in grond tschep da hosps da vacanzas permanents sa era la regiun Breil-Vuorz-Andiast selegrar e per quei motiv se presenta la situaziun era leu dalla vart positiva. «A fetg cuorta vesta sa in ni l'auter aunc survegnir tier nus ina combra.

Per gronda part ei denton tut occupau», di *Gérard Carigiet* dil Center turistic a Breil. Fetg bein vesa ei era ora cheu pils proxims dus meins, ferton ch'il mars ed avrel ein aunc buca calculabels: «L'auter onn ei Pastgas per igl avrel. Nus sperein che la ruosna dil mars vegni buc ad esser memia gronda.» Tenor *Gérard Carigiet* semuossa denton adina puspei che la gliud desista il pli davos dallas vacanzas: «Ils davos onns han biars stuiu far sururas. Nus sperein ch'els nezegien quellas per las vacanzas.»

Neginas illusiuins

Ella regiun da vacanzas da Mustér e Se-

drun ein ils hotels occupai fetg bein las proximas duas jamnas. «Singuls letgs ein aunc vits, mo quei ei adina aschia. L'occupaziun sa vegnir cumparegliada cun quella d'avon in onn ch'ei stada excellenta», di il directur da turissem, *Frederic Füssenich*. Cumpleinamein occupadas ein era las biebein 50 habitaziuns dalla Reka ad Aletta sco era la gronda part dallas autras habitaziuns da vacanzas. Sin la damonda, schebein Sedrun Mustér Turissem hagi sentiu l'influenza negativa dalla situaziun economica, rispunda *Füssenich*: «Gie e na. Tiels hosps individuals ei quei aunc buca stau il cass. Percunter han singulas fatschentas sistiu reservaziuns il meins da mars. Ei semuossa ina ga dapli che la situaziun economica s'effectuescha cun in retard da rodund in miez onn sil sector dil turissem.» Per quei motiv quenta *Frederic Füssenich* lu era cun ina greva stagiun da stad vegnenta sco era cun ina situaziun malguessa pigl unviern 2009/10: «A nus resta nuot auter che d'esser optimists e da perschader ils hosps da vacanzas cun buns products. Ei sto reussir da mussar ch'igl ei pusseivel da far vacanzas era en temps fetg grevs.» Sedrun e Mustér savessen profitar dalla constellaziun che la regiun vegn visitada oravontut da hosps svizzers.

Weekend da pista in success

In success cumplein ei l'acziun dallas fins d'jamna sin pista stada il november e december. El decuors da quater fins d'jamna ha Sedrun Mustér Turissem saviu generar 1740 pernottaziuns, tonas sco aunc mai. Fatg diever dall'acziun han uonn fetg biars Tessines. Per *Frederic Füssenich* ei quei la raccolta dallas stentas da marketing fatgas el Tessin ed ell'Italia sco era dallas novas paginas d'internet per talian ed engles.

Igl Orchester da filharmonia cameristica Grischun concertescha a Mustér.

MAD

Filharmonia cameristica a Mustér

Igl orchester grischun se presenta en baselgia parochiala

■ (anr/hh) Igl emprem da schaner 2009 se presenta igl Orchester da filharmonia cameristica Grischun en baselgia parochiala S. Gions a Mustér. Il concert da Daniev intitulaus «Klangschmuck» entscheiva allas 17.00. Igl orchester dedichescha il concert al 200avel di da naschientscha dil cumponist Felix Mendelssohn, respectivamein a sia quarta sinfonia che vegn era numnada «La Taliana». L'entschatta dil concert vegn denton fatga cun in'ovra da Carl Philipp Emanuel

Bach. In ulterior punct culminont dil program ei segiramein la presentaziun solistica dil flautist *Mathias Ziegler*. Dapi onns emprova el d'extender ils tuns dalla flauta e quei sin fundament da lavur da perscrutaziun e svilup. L'ovra cul num «Nola» dil cumponist russ Benjamin Yusupov ei lu era fetg adattada pil solist. La direziun digl orchester ei els mauns da *Daniel Jakobi*. Suentar il concert vegn offeriu in apert avon baselgia. Prevedita da bigliets: Sedrun Mustér Turissem, 081 920 40 30

Stad egl unviern a Sumvitg

■ (anr/sb) El kiosk da cultura alla staziun da Sumvitg-Cumpadials dat ei puspei ina nova exposiziun. L'installaziun da *Liz Oppenheimer* e *Guido Loeckx* porta il tetel «stad egl unviern a Sumvitg» ed ei aunc da veser tochen ils 21 da mars 2009. *Liz Oppenheimer* che habitescha a Turitg ei in'artista visuala e scolada sco sculputura. Sco *Hannes Schüle*, il curatur dil spurtegl d'art a Sumvitg, ha informau l'Agentura da novitads romontscha fettschi ella adina puspei surstar la scena d'art internaziunala cun sias installaziuns inspirontas ed originalas. Inspira da dil macrocosmos e dalla natira microscopica metta ella en damonda cri-

ticamein las manipulaziuns dils humans. Exempels ein praus da narcissas che creschan ord boxas da tresors ni parts d'ina flur sulegl fixadas sut plattas d'in microscop. Sias exposiziuns possien semegliar in labor da biologia e curiositads vegnien exponidas sco collecziuns d'insects. En l'invitaziun per l'exposiziun alla staziun ha Hannes Schüle scret ch'els dus artists portien ina perspectiva da stad ella cuntrada d'unviern da Sumvitg. Aschia dueigi il spurtegl d'art purtar in radi sulegl ni schizun esser in'oasa inspironta ella cuntrada enzugliada cun ina cozza alva da neiv. Dapli ha el buca vuliu tradir, aschia ch'ei ha giu num ir e mirar tgei

che l'artista *Liz Oppenheimer* e siu partenari *Guido Loeckx* capeschon sut «stad egl unviern». Lur exposiziun para sempla e sch'ins astga dir quei aschia – bunamein banala.

Denton drov'ei pilver dabia fantasia da purtar aschia la stad egl unviern e forsa ei quei gia art? Ella staziun pendan caussas sco rings da senudar, bals d'aria, animals d'aria per termagliar e monginas. Al spurtegl san ils visitaders smaccar in nuv per udir treis minutas ramurs da stad. Mo forsa meis sez a mirar? Per in surrir ni ina risada tonsch'ei franc e lu han ils artists magari contonschiu lur finamira e purtau in tec glish e cauld el freid unviern.

Liz Oppenheimer e *Guido Loeckx* han installau la «stad egl unviern a Sumvitg» el kiosk da cultura alla staziun.

FOTO S. BEARTH